

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Foia de glume”, „Bobîrnaci” și broșurile „Spiciuri Economice”, este: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economiști 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foiaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — Le inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Prea arătăm că abia am scăpat din iobăgie!

Alegerile de membri congregațiilor comitatelor, ne-au făcut, și ne mai fac, să roșim, când vedem cum să sfârșesc.

E adevărat că ne lipsește, în toată țara, aproape ori-ce fel de organizare jos în popor. Suntem noi organizați cum păcate suntem, în pătura noastră de cărturari. Avem un Comitet național; fiecare cărturar român la loc să fine membru al partidului de sub conducerea acestui comitet; chemările conducerii le ascultă cărturarii noștri, — așa din bunul simț național. Și aci înse ar mai începe mult, ca se putem spune că suntem organizați.

Dar de aci în jos, spre popor, nu avem zeu nici o altfel de organizare (rînduire a legăturilor dintre noi), — afară de inima cinstită românească, care leagă partea bună a poporului nostru de fruntașii sei, și fără altă împletire de legături.

Ar trebui se fie destul și atîta! Dar, uite, nu e destul. Căci privilegiile pentru comitat, ca și cele pentru dietă, prea ne vădesc. că — puțin pricep încă bieții noștri frați din popor, și în puțin s'a înlărit inima mîndria de neam așa de mult, cît acelea singure se fie destul, pentru a sta cu ele în fața ori-cărora ispite și răufății ale vieții noastre de obște, pe cărările căreia pentru a merge, își trebuie de fapt adevărată bărbăție!

Ce vedem? Că e destul să se miște un notarăș al dracului, și un sat întreg de țărani români cade umilit înaintea zbirătelor lui răgușite și a amenințărilor lui blăstămate! Și ne vedem bătuți în comitate așa de curat românești, ca al Făgărașului, al Aradului, și ne vom vedea și în altele, — deși noi avem în liste 70—80 din sută alegători români, și ei 10—20, ori nici atîta!

Ce-i asta? E rămășița vechei rugini prinsă prin veacurile de neagră iobăgie pe ferul sclipicios al poporului nostru... Rugina pe care încă nu am putut-o spăla de pe el, cu oleul culturii, luminei, învățătorei. Prea crede și azi bietul Român, că el e născut să fie supus poruncii, și negreaja cea a satului, notarășul ori alt de-

regător al stăpînirii, e... nemeșul poruncitor! Tu, vișă de iobag, cum să te împotrivesți mării-sale „nemeșului”!.. În zadar îi spunem noi prin foi, în zadar îi spune cite un preot bun și alt cărturar frate al lui, că „a murit 48”, că tu, poporul, ești Domnul, și deregătorul e numai slujitorul tău!, că tocmai din potrivă el are să vină după tine, nu tu după el!, — poporul nostru stă încă crucit în fața acestui adevăr, și nu-l crede și nu vrea să se pună pe sine așa sus!

Iubit popor, săracul nostru popor! Prea te prețuești tu însuși pe tine puțin, prea arăși că nici azi nu ai scăpat de iobăgie...

În mijlocul unui popor, care își înțelege rostul în stat, în comitat, în comună, deregătorii, — înțelegem pe cei ce merg contra simțămîntului și inimii poporului lor, — nu pot face nimic! Ei dau raport mai marilor lor, că: aci e gata, acesta e popor de bărbați cu capul lor, aci n'avem ce face!

Acolo însă unde ei văd că oamenii noștri s de tot nepricepuși, ruginiți, de cari să prinde ori înfricarea, ori stîncăciunea (cumpărarea cu un ochiu al dracului), acolo ei pășesc ca nemeși față de iobagii lor, și acolo lucrurile ies ca la Arad, Făgăraș, și cum ni se pare c'or mai ieși și în alte locuri...

Până cînd, popor român, să te prețuești tu însuși tot așa de puțin, întru nimic, pe tine însuși?

Unele-altele.

Trimisul guvernului maghiar a lipsit dela primirea în Viena a Principilor români.

Ziarele din Pesta scot cu multă mîhnire la iveală faptul, că în timpul vizitei Principilor României la Viena, — deși însuși Capul încoronat al Impărăției le-a făcut o vizită la hotelul la care trăsaseră, și deși la Curte s'a dat un prînz de gală în onoarea lor, — dela toate aceste primiri și dela prînz, a lipsit cu totul vre-un om de încredere, vre un trimis al guvernului maghiar! Principii Români au fost primiți numai de

Curtea nemjască austriacă și de înalți sfinici împărătești nemți, și nici un ungar printre ei, par' că n'ar fi fost oaspeții unui Domnitor care are în jurul seu sfinici austrieci și unguri, fiind împărăția lui alcătuită din Austria și Ungaria, lucru ce trebuie să iasă la iveală în paradele Curții față de înalți oaspeți streini.

Din asta foile maghiare nemulțumite trag încheerea, că Ungaria e în decădere, vaza și trecerea ei e în scădere chiar și aci în inima Impărăției, după ce lumea din afară și așa nu ia știre de ea nici odată!

Ii doare îndeosebi că Principii României nu li s'au arătat nici macar de comedie și vre-un Ungur...

O răcneală patriotică.

Demult n'am cetit un articol mai spumegos de ură și de patimă față de tot ce e românesc, ca articolul din „Budapești Hirlap” de Duminecă!

A auzit că trei Români ardeleni, dnii Dr. T. Mihali, deputat, președintele clubului naționalist din dietă, Dr. Al. Vajda-Voeyod, deputat și Dr. Valeriu Branisce, redactor, se află la București și că cu ei de odată a sosit la București și dl Aurel C. Popovici, român ardelen și dsa, scriitorul vestitei „Replîce” de naintea „Memorandului”, care locuiește acum în Viena. Cei 4 bărbați români ci-că, fiind în București, prea au fost văzuți sînd de vorbă cu oameni de frunte ai vieții statului român, cu deputați, cu senatori, ba ci-că au fost în ceva vizite chiar la unii domni ministri români! Mai mult! Unul din ei, dl Dr. Mihali cu dna, au fost primiți în o zi chiar la Palat, de M. Sa Regele Carol și reținut la masă.

Acum asta-i de nesuferit! Cum se poate ca acești domni, cari doar sunt „Unguri cu buze valahe”, petrecînd la București, să stee de vorbă cu politici Români, — și nu cu politici... unguri în București?!

Ziarul maghiar e pară și foc pentru asta! Iaca cum scrie printre altele:

„În contra întregității de hotare a statului ungar, a unității lui istorice și contra proprietății lui celei de o mie de ani, se pregătește o primejdioasă conspirație (legăturală în ascuns pentru a-l face rău!). În clipa asta nici nu putem măsura

greutatea și însămnătatea acestui plan, pentru că conducătorii suferitești și politici ai României ardeleni (aha! tot mai este adevărat Ardeal?!), cari se fîrguesc la București asupra pielei noastre, își învâluie în negură deasă scôpul călătoriei lor!...”

(Înțelegeți mă rog, că gazeta unguerească are friguri și ferbințeli, și aiurează, vorbește în latini, ca cei bolnavi, cînd singură se mărturisește că nu are fapte pentru cari să sară asupra conducătorilor noștri, ci numai niște umbre de neguri și după acelea să ia și scrie!).

...„Vajda, Mihali, Popovici și Branisce, petrec în România, sunt oaspeții Regelui Carol și ai ministrilor sei, și pertractează (desbat, se fîrguesc) pe șoptite cu putericii acestei țări încrezute pe noile sale cuceriri, și, dacă graiul sufletului nostru nu ne înșală, cei 4 domni liferează (pregătesc pentru căraușire) deja patria, poate pe termen statorit, doar că fără coperire.

„Conducătorii visează, așa trezi, visul cutezător al statului ungar federativ (în care adevărat toate popoarele au viața mult puțin neafîrnătoare unul de altul), care samănă cu visul Voivodului Țiganilor dela Ida-mare că a bătut și el oștiri de viteji. Nu suntem noi așa de slabi să ne spăriem de umbra noastră ori de focul voveozilor valahi înnoitori de mape ale țării!..

„Totuși nu voiu să părem nici ușuratici, și de aceea, la vederea acestor nouă semne, întrebăm: Va avea odată capăt acest neastîmpăr? Până cînd vor tot uita cei din Ardeal și din România, că pe aceste țări le despart hotare recunoscute de lume, și că a se amesteca cineva din România în trebile dintăuntru ale țării noastre, e o obrăznicie cutezătoare, și că a umbla din Ardeal în România sub cuvînt de așa zise „treburi private”, și a pertracta acolo cu miniștri și cu regele, e vînzare de patrie? Da, aceea ce Vajda și soții fac, e vînzarea de patrie cea mai fâjișă, cea mai serioasă!

„Acea o credem, că României, după biruințele ei cele ușoare cîștigate prin pacea dela București, i au crescut poștele. Dar mulțimea ască-se cu atîta, și vadă și mai departe del reburile ei de-acasă.

„Iar ai noștri voiagiiori (călători în treburi), însemneși-o bine, că ne avem ochii asupra lor! Noue nu

ne spună că ei au mers la București în „treburi private“ (de-ale lor numai); nu prea facă pe-acolo lîng cu pămînturile Ardealului, căci, ca de regulă, și aci tirgul stă din doi!

„Și peste tot nu umble pe-acolo invăliți în ațila latină. Să o spună ce vor în România?“

Și așa mai departe. E toată foc surata din Pesta, și spune despre cei 4 Români că ar fi umblind prin București în treburi, la care numiți domni de sigur nu s'au gîndit. Ei, dar nasul judovesc din Pesta miroase departe chiar și gîndurile valahilor...

Zugrăviți numai mult pe dracu pe pîrețe, până s'a deprinde lumea cu vederea lui.

O mărturisire prețioasă.

„Pesti Hirlap“, javra cea mai rea de gură cînd e vorba de Români, — are doar în toată săptămîna un articol cu știri dela Români, cît drepte, de două ori pe-ațitea scornite! — scriind în numărul seu dela 26 Oct. ceva despre maghiarizarea prin școli, să scapă a mărturisi următorul adevăr:

„Nu e mirare, că numărătoarea mai nouă a poporului în Ungaria arată în Ungaria (afară de Croația și Slavonia) pe suta locuitori cite 54 de Unguri, — căci în privința asta statistică (numărătoarea) ne e binevoitoare (da încă cît de mincinoasă!).

„Doar trebuie să știm, că o mare parte dintre concetățenii noștri ce-s dați aci ca „de limbă maghiară“, numai pentru aceea sunt „de limbă maghiară“, pentru că știu cîteva cuvinte ungurești, și adunătorii de date statistice, din însuflețire pentru cauza națională, îi arată și pe aceștia ca fiind de limbă maternă maghiară!“

Așa știm și noi că stă lucrul, și chiar de aceea nici nu ne mai mirăm de bazaconiile de încheeri ale numărătoareii, — dintre cari despre unele vorbim la pag. 4 în articolul „Ciudățenii“...

Așa vă îmbățați voi, dragi patrioți, și în multe alte privințe, — până vă va veni într'o zi dușul de apă rece pe cap, care să vă aducă în ori!

Parastase pentru Vlaicu.

La Hunedoara.

Duminecă în 26 Oct. s'a săvîrșit parastas pentru odihna sufletului marelui nostru dispărut Aurel Vlaicu și în biserica gr.-or. română din Hunedoara. Au servit prot. A. P. Păcurariu însoțit de proștii: Gheorghe Rain, G. Henția, Iosif Suciu, Victor Păcurariu Simion Zăvoianu, Victor Ungur și Teofil Păcurar. Corul bisericesc prin duioasele cîntări funebrele, a ridicat mult acest act trist. Predica preotului Gheorghe Rain a mișcat pe ascultători, fiind spusă cu multă temeinicie. Tot asemenea și comemorarea lui Vlaicu prin dl Vasile C. Osvadă, a sîrînit lacrimi de durere în ochii tuturor!

La Birseu

din privilegiul ținerii unei conferințe religioase cu poporul, dl preot Nicolae Tiu a pus la cale ridicarea parastasului pentru Vlaicu, adunîndu-se din bănușii dați de popor 6 cor., iar din Certejul de sus 2 cor. 50 fil. pentru fondul Monumentului, — cari s'au trimis la noi și au fost puși la colecta dela Orăștie.

— Din Șugag (lîngă Sebeșul-săseșc) am primit prin dl Simion Ianculescu 5 cor. 80 fil., dăruite de:

Simion Ianculescu, not. pens., 1 cor.; Simion Crețiu, ec., 1 cor.; Andronic Cernat, ec., 1 cor.; Dan Ilie Marcu, ec., 1 cor.; Ioan Crețiu I. Ion, ec. 50 fil.; Toma Crețiu I. Ion, ec. 20 fil.; Petru Crețiu I. Ion, ec. 20 fil.; Dum. Crețiu I. Cozma, ec. 30 fil.; Ion Jinariu I. Ilie, ec. 20 fil.; Ion Todescu I. Petru, ec. 20 fil.; Izidor Grosu, ec. 20 fil.

— Cele 10 cor. 20 fil. primite de noi dela abonentul nostru bun Ilie Goțiu din Caransebeș, am fost dăruite de următorii drept prețuitori ai lui Vlaicu:

Simion Margieriu, 2 cor.; Dumitru Beuca, 1 cor.; Ilie Socaciu, 1 cor.; Dumitru Baba, 1 cor.; Dușan Pavloviciu, 1 cor.; Ștefan Todoorovics, 50 fil.; Ianaș Drăgălina, 50 fil.; Dumitru Grecu, 20 fil.; Alexandru Curiac, 1 cor.; Ilie Guțoiu, 2 cor.

— Familia Șoneriu din Cornești (la Sighișoara), ne-a trimis 5 cor. pentru Monumentul-Vlaicu.

— Iosif Socolan, din Oradea-Mare, 1 cor.

— Petru Presecan din Zlatna, 65 fileri.

— La parastasul din Cubin (comit. Timișului), ridicat în 26 Oct. s'au adunat cu discul 3 cor. 58 fil. — afară de asta se mai colectează încă cu 2 liste în comună pentru monument.

— La parastasul din Oieșdea s'au adunat cu tasul 3 coroane, trimise aici.

— La parastasul din Bucium-Șasa s'au adunat 4 cor.

— Dl Romul Mircu din Lipova ne-a trimis pentru monument 3 cor.

— Vrednicul măestru român Petru Patriciu din Sighișoara, a trimis 5 cor. spre a arăta că și măestrii noștri din acel oraș să gîndesc la frumoasele noastre por-niri de obște!

— La parastasul din 26 Oct. s'a adunat cu tasul în comuna Ictar 6 cor. cari au fost trimise aici prin dl inv. V. Amandia.

Iar apelul Asociațiunii are răsunet îmbucurător și prin orașe și la sate. Să fac dăruiri frumoase pentru monument, cari să publice în ziarele de zi.

Școli de stat și de altele.

În Ungaria sunt azi în ființă 16.530 de școli populare.

Din acestea cite credeți că-s ale statului? Așa-i că cel puțin două din trei părți? Aș! Rău te înșeli bunule celilor. Onoratul „stat“ (adecă mâna de oameni ce s'au cocoțat la conducerea lui) s'au gîndit la de toate, numai la școli mai puțin. Pe acestea le-au lăsat în grija bisericilor, ca ele să le facă și ele să le țină, cum pot. Și

biserica și-a și luat partea în aceeași nobilă chemare: Nici o biserică nu s'a tras napoi dela înființarea de școli populare. Care după cît au ajutat-o puterile.

Și deaceea din cele 16.530 școli din țară, abia 2906 sunt de stat. și 1339 comunale, — celelalte sunt tot de ale bisericilor.

Între acestea mai multe sunt ale bisericii romano-catolice, ea fiind mai mare, — dar și cele românești (gr. or. și gr. cat.) sunt încă vre-o 2300, adecă aproape cît cele de stat. Aveam până la legile ceste nouă, aproape 4000 de școli românești, dar ni-le-a potopit statul, fără a putea pune el altele în locul lor.

Școlile românești sunt cercetate de 171.000 copii, iar alte vre-o 50 de mii de copii de Român umblă la școli de stat.

Din România.

Impărțirea de pămînturi în Cadrilater, printre Români.

Luînd în samă noua țară, Cadrilaterul, statul român a ajuns stăpîn și pe întinse domenii (moși) foste ale statului bulgar, — așa precum i-au trecut în stăpînire și toate edificiile publice, casarme, case de judecătoria, de deregătorii, gări, linii ferate (cite sunt) și altele.

— Pămînturile statului luate în stăpînire, statul român nu le va întrebuița ca pe alte domenii, în folosul statului, ci — le împarte pe toate între țărani. Și a-nume fiindcă în Cadrilater se află prea puțini Români, — pămînturile să parțelează și se dau la țărani români, cari au voe a merge în noile hotare române.

— Dar și încolo în România, guvernul a început a parțela marile moși ale statului, și a le împărți sătenilor cari nu ar fi avînd pămînt destul și ar dori se mai aibă. Îndeosebi se dă celor ce au fost mobilizați, vitezelor roiuri cari se ridicară așa de vii cînd auziră chemarea Țării și alergară cîntînd sub arme, pentru mărirea Țării!

Acum li-se arată mulțumirea Țării prin aceea, că și moșiile ce și-le ținuse statul până acum pentru sine, le împarte între credincioșii și vitejii sei cetățeni!

România, înlăturînd de nou o primejdie de războiu.

Un fapt de foarte mare însemnătate avem bucuria a-l putea vesti iarăși: *izbinda mare ce o avu România de nou, ca făcătoare de pace între statele din josul Dunării.*

Iaca cum: Între Grecia și Turcia încă nu se încheiase nici până în ziua de azi pacea, după războiul mare ce-l purtară. Că Grecia prea a rupt bucăți groase și mari din trupul Turciei! A zmuls minunata inzulă Creta, apoi patru inzule mari: Lemnos, Millene, Chios, Samos,

și altele, cari sunt de tot aproape de țărmurii Aziei, lîngă hotarele Turciei aziatice, așazicînd la ea acasă.

Privite pe mapă (vezi-le în Calendarul Național pe 1914, pagina 62, și 63), vezi îndată că ele, fiind așa aproape de țărmii turcești din Azia și de zece ori așa de departe de Grecia, — par'că tot s'ar fi căzut să rămână Turciei, și nu Greciei celei atît de departe de ele. Dar fiindcă se află pe ele mulți Greci, Grecia a spus: Mi-le ia u!

Acum cînd tovrășia de arme între Grecia și Bulgaria s'a spart, Turcia nu voia odată cu capu să închee pace cu Grecia, și trăgăna mereu lucrul, pregătindu-se a-i răpi aceleia inzulele din vorbă, într'un războiu ce amenința a izbucni la primăvară. — Și fiindcă Turcia ar fi avut să stee față în față numai cu Grecia, — nu-i era teamă că n'ar bate-o.

Încordarea între ele ajunsese tot mai neliniștitoare și de săptămîni de zile lumea era tulburată de gîndul unei nouă încăerări viitoare între Turcia și Grecia, — cu alit mai virtos, că și Bulgaria încurajia întru asta pe Turcia, căci atunci și Bulgaria ar fi sărit asupra Greciei, cercînd a-i zmulge Cavala și jurul, ori chiar Salonicul.

Și iar vedeai o încăerare mare! Căci întru apărarea Greciei trebuia să sară și Sîrbia, ba și România trebuia să pună de nou mîna pe armă, ca să împedecă o nouă schimbare de hotare a țărilor din jos de ea, așa cum poate ei nu i-ar plăcea.

De aceea România a pășit acum la mijloc, până nu-i prea tîrziu. Ministrul român de externe, dl Tache Ionescu, a plecat, cum se știe, la Grecia de vre-o două săptămîni. Între altele dsa a avut chemarea a îndupleca la pace pe cele două țări, cari au în mîna sămînța certei!

Și, lucru de admirat, întreprinderea României, a dus la bun sfîrșit aceea ce cele doue state nu putură împlini după luni de zile de țirgueli între ele, și nici la sfaturile date de celelalte puteri europene prin ambasadorii lor!

Ministrul român Tache Ionescu a stat la sfat cu bărbajii hotărîtori ai Greciei, iar apoi a trimis și la Constantinopol, prin solii turcești, vestirile sale, — și în 4-5 zile alit Grecii cit și Turcii și-au stîmpărat cererile așa cum le a cerut ministrul român, — și au încheiat la sfîrșitul săptămînii trecute pacea!

Ministrul român, — care a mai pus la cale și alte lucruri bune politice, — a fost sărbătorit în chip strălucit în Atena (capitla grecească) și după ce a isprăvit cu bine toate, a plecat acasă la București.

Ce vremuri ajunserăm să trăim, Doamne! Turcia, cea care nainte cu 50 de ani era încă un fel de stăpînă și peste Țările române, —

azi se supune ea sfaturilor și îndrumărilor ce-i vin dela această țară, care s'a înălțat în acest timp așa de mult!

Dreptate săsască!

La Sibiu se dă pilda! Cuvîntul de ordine. Comanda.

Și comanda dela Sibiu, e: a lovi pe Români în toate simțămintele lor, a le nesocoti ori ce drepturi și a le respinge ori ce cereri, — fie ele ori cît de cinșite și întemeiate.

Și ce bun auz au concetățenii noștri Sași. Ce bine au auzit comanda și aici la Orăștie, și cum o duc în îndeplinire!

Iaca pilda ce o dă Sibiu!

Di asesor N. Ivan, a înaintat încă în toamna anului trecut 1912, o cerere cătră conducerea orașului Sibiu, să binevoiască a mări cu ceva ajutorul orășenesc ce se dă școlilor române din oraș, căci prin noua lege acele școli ajungînd în strîmtoare, au lipsă de nouă ajutoare. Și fiindcă orașul ajută așezemintele culturale din sinul seu, se roagă și așezemintele culturale române să li să mărească ajutorul cel neînsemnat ce il au azi.

Un an de zile au ținut cei dela conducerea orașului cererea fără răspuns. Acum în urmă s'au hotărît a-i da răspunsul. Și acela e — că au respins cererea românească. Toți Sașii din reprezentanță, mari și mici, au votat *contra* ajutorării școlilor românești, și numai cei 8 Români ce au vot, ca viriliști, au spriginit-o.

Ba un domn sas, a ținut o lecție foarte sfătoasă Românilor, a nume li a spus: puneți-ve și voi, ca noi, sarcini pe popor pentru susținerea așezemintelor voastre culturale!..

Par'că noi asta n'am fi știut-o și n'am fi făcîndu-o. Și în deosebi în Sibiu sunt puse două dări de cult (pentru școale și biserici) deosebit de grele! Așa că, să nu creadă cineva ca credincioșii români din Sibiu sunt cruțați.

Dar acum, ca să se vadă de au avut Români drept ori nu, a cere urcarea ajutorului, — arătăm următoarele: În Sibiu sunt:

16.200 Sași, adevă 43% a locuitorilor	
7.400 Români „ 24% „	„
6.000 Unguri „ 18% „	„
520 alții „ 4% „	„

După confesiune (religie) sunt:
41% evanghelici (Sași)
21% romano-cat. (Sași și Unguri)
18% gr. orientali (Români)
8% gr. catolici (Români)
7% ev. reformați (Unguri)
5% alte religii.

Adevă Sașii sunt cuprinși în procentele evanghelice și a romano-catolicilor (între aceștia mai puțin). Și acum, vedeți în ce măsură se dau dela oraș ajutoarele pentru scopuri școlare. Se dau de tot 34.050 coroane. Dintr-un car:

Evangelicilor 28.600 cor (80%)
Romanocatic. 4.250 cor. (12%)
Gr.-orientalilor . 800 cor. (3%)
Gr.-catolicilor . 400 cor. (5%)

Acum, mă rog, dacă față de 16.000 de Sași din oraș, avem 7 mii și jumătate Români, adevă aproape jumătate pe cîți Sași, — e vădit că și la dările și aruncările orășenești, Români iau parte cu sume însemnate. Nu în aceeași proporție ca Sașii, desigur, nefiind ei așa bogăți ca Sașii, dar totuși pe a treia parte cît Sașii, vor vărsa și Români ca dare, la oraș.

Și cînd e la împărțirea de ajutoare, se dau Sasilor cam 30.000 și Românilor (uniți și neuniți împreună) 1.200 cor.

Cifrele astea n'au lipsă de mai mult filc. Ele grăesc de sine prea limpede.

Zicea un vorbitor Sas, că Români să nu se uite, că Sasilor li se dau cele 28.600, căci acelea sunt date toate gimnaziului săsesc, în care se primesc și băieți români (cu didacru îndoi!), iar pentru școlile populare din oraș, nici la ale lor nu dau decît vre-o 1600 cor.

Apoi da, nu dau mai mult pentru școlile lor populare, fiindcă acele nu au lipsă, că s'au îmbogățit bisericile săsești pe vremuri de le pot ținea, și le dă Universitatea săsească, — dar asta nu e mîntuire. Gimnaziul acela e școala lor confesională și națională, și e tot aștia că ajuți un gimnaziu, ori alt fel de școli, vorbă e că pe ale mele, fără dreptate, le respingi!

Și acest adevăr nu poate fi răsucit și întunecat prin vorbe meșter ticluite!

E dureros că concetățenii noștri Sași așa comandă dau față de Români, — deși nu știu ce ar face ei dacă toți Români ar începe într-o zi a le mulțumi cu același mulțam, ferindu-se de ei și încunguirindu-i întru toate, și peste locul! Ei cari fac mare negoț și au fabrici de mașini, de săpun, de postlavuri, de bere, de cîte toate, cari viind mare parte din lucrurile lor — acestor Români, pe care conducătorii sași îi izbesc așa neîndurat și la Sibiu și la Orăștie și încolo peste tot locul.

Mic la părere

dar cu urmări destul de rele.

Ni-se trimite din o comună din comitatul Aradului o scrisoare prin care un frate țaran să plînge asupra preotului pentru un lucru la părere mic, — pe care totuși îl pomenim aci, — crușînd însă de data asta numele preotului și al comunei, în buna nădejde că nu va mai avea creștinul în viitor privilegiu a face aceeași plîngere asupra preotului seu.

Iaca lucrul „mic” de care e vorba:

În comună să află 4 căldări de fert prunele, pentru făcut rachiu din ele. Trei din căldări le au creștin de-al noștri, Români, fii sufletiști de-al părintelui, a patra căldare o are un Jidan. A avut și pă-

rintele acum în toamnă prune de fert vinars, și în loc să le ducă la una, la ori-care, din cele trei căldări românești, dsa a rătăcit calea și cărarea oblu la căldarea Jidovului!.. Și și de altfel ci-că tare-i place dlui preot tovărășia streinilor; dela nici un fel de tîmbălău de-al lor nu lipsește; cînd merge la oraș, prăvăliile românești nu le vede, ci se împedecă tot de pragul celor streine, căzînd peste el în boltă, și astfel picîndu-i banii în bolțile streine!

Apoi aceste s lucruri, cari cu drept cuvînt supără pe bunii Români din comună, — mai ales că preotul de naintea cestui din vorbă, era un Român înflăcărat și oamenii s'au deprins a-și ști pe preotul lor lumină națională, nu călăuz pe cărările jidovești și streine.

Treaba cu căldarea e o pildă foarte rea dată poporului. De ar fi numai una românească în sat, încă ai mai zice că poate părintele se află rău cu acel om, ori nu s'a putut înțelege cu el deloc, — dar cînd sunt trei românești și tu totuși să mergi la cea jidovească, asta e o greșală, ce nu mai are mîntuire.

În felul acesta părintele să nu se mire dacă își perde toată vaza naintea poporului, dacă începe a fi socotit tot mai puțin ca părinte al aceluia și ca frate cu jidanul și cu streinii, prin urmăre își va perde tot mai mult legătura sa cu poporul.

Pe cînd adevărata lui datorință era, că dacă era în sat trei căldări jidovești și numai una românească, și dacă toate cele trei căldări l'ar fi îmbiat că-i ferb cu plată mai mică ca cea românească, el să le fi ris puilor lui Iuda în față și să zică: mai bine dau cu o pară două mai mult, dar să lucru eu la omul meu, la fratele, ba la „fiul” meu sufletesc, decît la voi, sugătorii singelui acestui popor al meu!

Ori nu-i așa părinte?

Răspuns.

— Despre Fondul cultural —

Cetitorul nostru Ioan G. Cr. din B. ne pune printre altele întrebarea:

„...și vă rog să mi dați o îndrumare: că la Fondul Cultural cine plătește, ie silit a plăti ori numai de voe bună, că pîn' acum plăteam sindoxie 30 fileri și acum spune popa că trebuie se plătim mai mult...”

Dăm răspunsul aci, în foate, fiindcă privește pe tot poporul credincios bisericii gr.-or. române și poate în multe locuri oamenii și-o fi punînd întrebarea pe care I. G. Cr. ni-o pune nouă.

Apoi iaca cum stă lucrul: Conducerea bisericească a ajuns și ea în multe strîmtoări, atît cu susținerea școlilor, cît și cu a personalului, a slujbașilor, ce se cer acolo în cele cancelarii. Cheltuelile și cerințele tot cresc, — cum vedem că cresc și încolo la toată lumea, dar venitele bisericii nu numai că nu au crescut, ci par' că mai curînd au dat napoi. Așa conducătorii bisericii și-au zis: Să ne întoarcem cu cerere, cu rugare dacă vă mai place, spre credincioșii bisericii, singurul nostru razim. Să le arătăm ce lipsuri arzătoare are așezemintul acesta pre-

țios și să-i rugăm se-l ajute, că de unde nu, ajunge a se da și el de mal.

Dar cum, de unde, în ce chip să le cerem ajutorul? Și chibzuind, asesorii din conzistor și deputații din Sinod, — care e dieta bisericii, aducătoare de legi obligatoare pentru credincioși, — au zis: Poporul nostru dă o dare foarte mică pentru susținerea conducerii bisericii sale: abia 15 cruceri (30 fileri) pe an de capul de familie, sub numirea de „sindoxie”. Alt izvor de venit noi nu avem. Aci trebuie să ne gîndim cum să sporim nișel izvorul. Uite, e nedrept, că „sindoxia” asta e deopotrivă de mare și pentru cel mai sărac credincios, ca și pentru fruntea gazdelor din sat! Haid, facem așa: Pe mulțime, pe sărăcime, nu punem nici o îngreunare, ea se plătească și mai departe numai cei 30 fileri ai sei pe an, — dar pentru credincioșii mai cu prindere, să facem încă cîteva clase de bir, mai măricele, ca macar din acelea se ne crească cu ceva venitele. Nu hotărîm noi cei de aici, ci punem comitetele parohiale, ca ele să stăturească, cari credincioși din comuna lor se rămînă tot la plata mică veche, și cari să fie trecuți în o clasă de dare mai sus, avînd a da în loc de 30 fileri 1 coroană sau cîte 5 cor. ori 10 și 20 coroane.

E și spus în îndrumarea mearșă dela conzistor, că pe cine se pună în clasă mai mare, anume pe oameni cu avere dela 3000 cor. în sus, să-i pună cu 1 cor. și așa mai departe.

Așa-i asta. Și la Dv. acest lucru s'a făcut, — adevă împărțirea în clase de plătit ajutorul pentru susținerea conducerii bisericii și ajutorarea lucrărilor ei, cari recer bani.

Nu-i asta, dragă creștine, „bir” de care să ne îngrozim, e o milă pe care biserica ni-o cere, doar că o cere în o formă ce samănă cu dările.

Să nu mai ispitim dar mult, ci se o dăm cu dragă inimă, căci pentru cel mai scump așezămînt al nostru, îl dăm, care nici el, fără ajutorul credincioșilor sei, nu poate să-și implinească înalta chemare în lume.

Dacă și pe dta te-or fi pus în o clasă mai sus ca cea de 30 fil. — apoi de bună seamă e, pentru că ți a ajutat Dzeu și hărnicia dtale a ajunge la o stare materială așa de bună, încît a da o coroană ori 2-3 pe an, îți e mai ușor ca bietului serac cutare cei 30 fil. Să le dai dară cu voe bună și sănătos.

Dacă ne-am înțelege, dragă pretine, rostul, — apoi ar trebui se nu se afle credincios, care se vree se plătească numai 30 fil., ci fiecare să se ceară în clasa cu 1 cor. ori mai bine, simțîndu-se onorat că poate jerfi pentru un scop așa nobil, nu se ne înfiorăm de el și se ne ferim din calea lui.

Dar dta ai vrut să știi de e silă ori nu, a plăti acest bir bisericesc? Apoi: dacă conducerea bisericească ar voi: te poate sili să plătești, căci e lege, cea pe temelul căreia ea îți cere acești bănuși. Dar că va lua ori nu măsuri de silire a oamenilor, — nu știm.

Un învățat german despre înșămăntătea Austro-ungariei.

— Mai drept zis: despre neînșămăntătea ei în vreme de războiu, din pricina stărilor sale din lăuntru. —

Învățăturile militare și politice din războiul balcanic.

La 1 Nov. s'a ținut la Jena (Germania) o prea interesantă conferință, de cătră un soldat sus pus, generalul Lietzman, fost Director al școlii militare germane. El a fost pe cîmpul de războiu în Balcani, cu scop al privi și a trage din el învățăturile multe și adinci, ce se pot trage din privirea de departe a unui războiu.

Despre credințele ce și a format el în urma acestei priviri, și a dat seama, — vorbind în fața unui public ascultător ales. Spune cum a trecut peste Austro-ungaria ajungînd în România și la Constanța, despre care spune că e un „colț înfloritor al Hohenzoller-ilor“, — și trăgînd încheeri din cele ce a văzut în jurul acestui războiu, spune, că azi stat ce vrea să fie și să rămînă mare, trebuie să facă o politică lucrătoare (activă), cum făcură Bulgaria, Serbia și Grecia.

Despre România spune că, condusă de un Domnitor înțelept, a făcut la timp politică activă (lucrătoare) și a avut mare folos de ea! Și a mobilizat, — zice — armata sa puternică și de minune (excelent) organizată, în o bunăruindială și în timp scurt, de a pus în uimire pe toți!

Ce privește pe vecina și aliata (tovarășă de arme) a Germaniei, pe Austro-ungaria, generalul german spune, că această împărăție a avut destule privilegii să tragă învățăturile, (da încă ce învățăturile, mai ales din pilda Turciei!), dar — nu a făcut-o! A făcut mereu o politică pasivă, aruncînd la milioane pentru mobilizări jînute pe loc, fără nici un rost.

Iar dela Austro-ungaria trecînd la starea celorlalte state europene, generalul german spune:

În timpul războiului, cum am stat noi? (Germania, Tripla alianță, și vecinele sale). Iaca cum: Germania a avut până acum în timp de pace 25 corpuri de armată, cu 1 corp cavalerie. Franța 21 corpuri cu 10 de cavalerie, Rusia (în Europa) 30 corpuri cu 23 de cavalerie! Anglia nu poate fi luată în socoată. Franța și-a mărit acum armata cu 1 corp, Rusia încă se întărește fără să știe cineva, lucrînd în taină.

Soața (aliata) noastră, Austro-ungaria? Ea are 16 corpuri, cu 6 corpuri cavalerie... Dar Austro-ungaria contra Rusiei numai de tot puțin ne poate ajuta, căci „după cum mi-a povestit comandantul armatei din Sudul Ungariei, popoarele nemaghiare conlocu-

toare, îmbătate de gloria fraților lor, abia așteaptă clipa să dea graiu nemulțumirii lor!..“.

„Așadară pentru acești nemulțumiți din lăuntru, trebuie cel puțin 5-6 corpuri de armată! (ca să-i țină în friu). Germania are în coaste un dușman puternic (pe Franța) care caută clipa pentru răzbunare... Ce rămâne contra Rusiei?

Mai ar fi cu noi Italia. Dar aceasta să vrea, nu ne poate prea mult ajuta, fiind cuprinsă cu coloniile ei, cu Tripolitania. Să fim bucuroși dacă Italia nu e în contra noastră (fiindcă și ea ar avea de luat ceva dela Austria). Ajutor să nu așteptăm!“.

Iată că văd și încep să o spună pe față, chiar ofițeri înalți ai armatelor ce au să lupte într-o zi alături de armata împărăției noastre, că această armată e mult mai mică și mai slabă în zilele cele grele, decît o arată numărul! Și asta din pricină că — fiind nemulțumite popoarele din lăuntru împărăției, în vremi grele acea nemulțumire să poate răzbuna!

Și totuși conducătorii hotărîtori ai țării ce formează împărăția, îndeosebi cești din Ungaria, unde nemulțumirea e mai mare, fiind și nedreptatea aci mai mare!, — nu se gîndesc să împedecă venirea alor astfel de zile, lucru ce să poate face numai prin schimbarea spre bine a sorții acestor popoare!

Ciudățeni

de ale statistice maghiare.

Aruncînd o privire peste încheerile arătate de numărătorea cea din urmă a populațiunii Ungariei, făcută în 1910, — bate la ochi următorul lucru, pe care îl arată înșasi acea statistică:

Ungurii, cari la 1900, adevădat nainte cu 10 ani, erau în toată țara 8 milioane și 740.000, în 1910 s'au aflat a fi 10 milioane și 50.000 ceea-ce înseamnă o creștere de 15 la sută!

Românii, cari la 1910 erau 2 milioane și 800.000, la 1910 s'au aflat a fi 2 mil. 950.000, creștere de 150.000, ceea-ce face însă numai cam 5%, la sută.

Nemții au scăzut cu vreo 98.000 (dela 2 mil. 135.000, la 2 mil. 37.000).

Slovacii au scăzut și ei cu 51.000;

Sîrbii, Rutenii și Croații au sporit potrivit.

Nimeni însă nu așa ca Ungurii! Dar alle tabele ale aceleiași numărători, uitînd de sporul cel mare arătat la numărul ungarilor peste tot, — trag coperitoarea de pe minunea acestui spor și îl arată cît e el în adevăr!

Anume acolo unde vorbește despre sporul firesc prin nașteri, a fiecărui popor, — numărătorea se scapă de spune drept cît face

acela în procente (pe sută). Și din acela reese, că sporul adevărat al Ungurilor ar fi, în cei din urmă 10 ani, 1 mil. și 100.000; la alt loc arată că au părăsit țara în acest timp 302.000 de Unguri, din cari abia s'au mai înlors 50.000 — Reese din asta că creșterea adevărată a numărului ungarilor în țară în acești 10 ani, a fost numai 857.000.

De unde au scos dar numărătorii alte 450.000, adevădat tocmai pe jumătate mai mult decît e adevărul?

De ce spicuim noi aceste lucruri? Pentru ca cetitorii nostri buni să vadă, că dragii nostri Unguri sunt grozav de lăudăroși cînd e vorbă de sine! Se umflă în pene ca — broasca din poveste.

Și tot așa fac cînd spun că ei sunt așa și așa mai presus de noi Românii și în alte privințe!

Din pašalicul lui Szell.

— Comitatul Făgărașului —

Mișelii și lașitate pe întreaga linie. Lipsă de organizație.

Despre felul cum s'au făcut alegerile de membri pentru congregația comitatului Făgăraș, sub conducerea lui pașa Szell, fișpanul cutezător și volnic, ca și tătucul seu Tisza, — să scriu „Gazetei“ următoarele din cercul Branului.

Cu prilejul alegerilor membrilor congregaționali în cercul Branului, s'au săvîrșit din partea deregătorilor astfel de volnicii și silnicii, încît și oamenii cei mai stîmpărați și nepăsători, au fost disgustați și revoltați din adîncul sufletului!

Alegerea a fost pusă pe 9 oare, dar în chip nelegiuit s'a început la 8½ oare. Primpretoriele Herszény și pretorele Zakariáš (de viță armean) au prelucrat deja cu săptămîni înainte pe alegători. Bunăoară în comuna Tohanul-vechi au umblat din casă în casă însoțit de notarul Crăciun — sperînd și ameninșînd oamenii. Candidații nașionali nu puteau face un paș, ca să nu fie urmăriți de jandarmi. Înaintea alegerii cu 3-4 zile, primpretorele Herszény a citat la pretură până și pe preotul local Ioan Străvoiu, ameninșîndu-l cu pierderea congruei!

Notarii, primarii și ceilalți slujbași, umblau în ruptul capului pentru cîștigarea voturilor. Erau ameninșaji cu pierderea slujbei la caz că nu vor face ispravă.

Felul cum a decurs alegerea este de tot scandalul. Titulile guvernamentale erau subțiri și se cunoșteau ușor. În felul acesta a fost prins casarul Iosif Gerbacea și collectorul dărei Nicolae Dan din Zirneșli, cari au votat cu noi, dînd la mîna primpretorelui o astfel de șidulă care sămăna cu cea a candidaților nostri.

Amîndoi au fost provocați îndată din partea lui H., să-și dea abdicarea (cererea de ieșire din slujbă), iar Nicolae Dan a fost por-

cărit și înjurat în fața comisiei din primărie!

De altfel greșala de căpetenie, este a noastră, că nu am avut de loc nici cea mai mică organizație! Până în presara alegerii, nu se știa cine sunt candidații nostri. Alegătorii au rămas în totală neștire (cam ca și pe aiurea!) și lăsați în grija Domnului. Inteligenții și fruntașii nostri lăgărășeni desbinați, neînțeleși și nepăsători. Numai așa se poate înțelege tristul rezultat, că din aproape 250 voturi românești, candidații nașionali au primit abia 20 voturi!.. O mai mare rușine nici că se poate închipui!

X.

De prin foile maghiare.

— Mărturisiri de-ale Ioruși —

Ziarul „Magyarország“, koșutist aspru prigoniit de guvernul lui Tisza, în năcăzul seu e unul dintre ziaarele care lasă să se reverse mai sincer ce simte și ce vede el rău în politica pe care o face azi stăpînirea acestei țări. Alte foi, de cele mai unse de guvern, și de văd rătăcirile politice azi la modă în țară, tac asupra lor, le netezesc, le copăr, își ascund așazicînd rușinea. Dar ceste supărate, prigoniite, își mai dau pe față ce văd și ce simt. Iacă ce scrie de curînd „Magyarország“ despre aceea, că de ce Ungaria nu are vaza și greutatea pe care ar avea-o altă țară de mărimea ei:

„...Nenorocita noastră politică din afară (ba și din lăuntru, ori mai ales aceasta! Red. „Lib.“) ne-a făcut să fim părăsiți din toate părțile, nu numai politicește, ci și economicește! Azi nu se află izvor de bani mai de seamă în străinătate, care să se deschiză guvernului Ungariei!

„Serbia și România, și oricare alt stat din Balcani, stă, în cele ale creditului, cu mult mai presus decît noi! Sau, mai mai drept spus, aici nici așămănare nu se poate face, căci lucrul stă așa, că acelea au credit, iar noi nu avem!“

Iar în un alt număr, mai apropiat, același ziar scria un articol sub titlul: „Primejdia de a fi întrecuți“, în care, printre altele, spunea următoarele adevăruri verzi:

„Între multele primejdii din lăuntru și din afară, cari ameninșă „nașlunea“ ungurească, nu cea din urmă e: primejdia de a fi întrecuți ca mîne de popoarele mici (?) din jurul nostru! Azi avem încă asupra popoarelor mici din Balcani, o oarecare înțelitate, economică și culturală, dar teamă ni-e că, întrucît starea politică a nașionii maghiare mai rămîne multă vreme așa de neprilncioasă ca și cea care ni-a hărăzit'o reavoința politice Curții din Viena și ticăloșia guvernelor noastre,

atunci și această întințitate a noastră, repede vom perde-o!

„Și doar mai mare primejdie pentru neamul nostru (unguresc) abia ne putem închipui! Căci aceasta ar însemna, nu mai puțin decît că chemarea istorică a neamului unguresc, de a fi conducătorul între popoarele mici din Răsăritul Europei și păzitorul neatîrnării acestora, va luneca pe veci din mîna națiunii noastre!”

„Și doar o știm, că istoria isprăvește foarte repede și foarte crud cu acele popoare cari s'au dovedit neputincioase întru împlinirea chemării lor istorice”.

Așa ni-se pare și nouă. Ba ni-se pare chiar, că onorata națiune maghiară, de a avut și ea un rost așa mare, cum i-se spune aci, apoi l'a înțeles pe dos de tot, și prin felul cum a cercat și cercă să și îplinească rostul, în loc a se ridică în fața aceluia Răsărit, s'a scufundat și a chemat asupra sa toată ura popoarelor lui. Iar așa fiind, nu-i mirare că nici cei dela ziarul maghiar nu văd „viitor de aur” pe

sama nației lor, cea care se crede menită a fi conducătoare între popoarele Orientului..

Alte însușiri să cer dela o nație conducătoare, — nu numai volnicia întemeiată pe orbia politică alui Tisza și a celorlalți mari „bărbați de stat” maghiari!

NOUȚĂȚI

La Caransebeș au avut loc sărbări culturale frumoase Simbătă, Duminică și Luni, în săptămîna de față. S'a ținut anume a duna Societății de teatru și adunarea învățătorilor gr. or. români bănățeni, — și, peste toate, în serile acestor zile a jucat trupa Antonescu, însufleșind lumea ca pretutindena!

Adunarea Societății de teatru a fost prezidată de dl V. Goldiș, după ce și președintele dl Dr. I. Mihai, și vicepreședintele dl V. Onișiu, lipseau și au vestit societatea că îi mulțumesc de onoarea de a fi pus în fruntea ei, dar nu mai pot primi sarcina de con-

ducători ai ei. S'au luat frumoase hotăriri pentru apropierea Societății de ținta sa cea mare: de a pregăti lucrurile ca să avem cît mai curînd și noi trupa noastră teatrală.

La conducerea Societății a fost chemat un comitet nou, în frunte cu dl deputat Dr. Alexandru Vajda-Voevod, președinte, iar vicepreședinte a fost ales dl G. Dima. Membri în comitet: Dr. N. Vecerde, Dr. I. Blaga, V. Goldiș, Dr. I. Maniu, Dr. G. Dobrin, Dr. Tiberiu Brediceanu, și Dr. V. Branisce.

Dorim noiei conduceri cel mai bun spor și cele mai strălucite roade în munca sa!

Despărțămîntul Brad al „Asociațiunii” își va ținea adunarea cercuală Duminică, în 16 Nov. st. n. în școala din Valea Brad, la 2 oare p. m. Sunt invitați toți sprijinitorii culturii noastre. Se va juca și piesa teatrală „În sat la Tinguieșii”. (Nu s'a putut ținea în Vaca din cauza scurțării vremii). Brad, 10 XI n. 1913.

Direcțiunea desp.

Picnicul tinerimei universitare române la Cluj. Tinerimea Universitară Română din Cluj invită la Picnicul care se va ținea la 26 Noemvrie n. 1913 în „Hotelul Central” (Nagy Gabor). Profitul curat este destinat pentru „Societatea de lectură” din loc.

Lipsă mare în Sătmar. Din săracul Sătmar, vin știri foarte dureroase. Să spună că în comunele cele multe, bătute de grelele vremuri, de potopul din vară, — lipsa e așa de mare, că e o jale a trece prin acele sate. Oamenii de pe acum sufăr de foame, iar vitele le cad de pe picioare, din lipsa de hrană.

Ba ce e mai frumos, — o spun înșeși foile maghiare: s'a pornit în părțile mai bune ale comitatului adunare de ajutor pe sama celor lipsiți, și s'au și adunat ajutoare, — dar nici un fier n'a ajuns la mîna celor lipsiți. Bravi deregători, stîlpi ai patriotismului..

Colera. Mai nou vin vești de prin Ungaria, cari vorbesc despre o întărire a acestei primejdioase molime: În comitatul Bacı Bodrog ea bîntue în măsură îngrijitoare. În comuna Szond vin 2—3 îmbolnăviri nouă pe zi. În Dunacseeb asemenea.

Pentru împedecarea răspîndirii molimeii, aceste comune au fost închise de lumea din jur. Nu e iertat să iasă din ele nimenea, nici din afară să intre.

O companie de soldați dela regimentul 86 din Szabadka, a primit în 11 Nov. poruncă, să plece spre comuna Dunacseeb, pe care o închid de atingerea cu lumea din jur.

Tot așa nu se stinge în celelalte părți de țară pe unde s'a încuibat.

== Cereți în toate prăvăliile românești, și mai ales în toate librăriile (prăvăliile de cărți), să vi-se

de „Calendarul Național” dela Orăștie! Căci tuturor celor ce l'au cerut, li-s'a trimis. Unde nu-l găsiți, cereți să-l aducă spre vînzare!

Curs cantoral în Săliște.

Prin hotărîrea sa din 1 Octombrie a. c. Consistorul arhidiecezan din Sibiu a încuviințat cererea învățătorului C. Criștiu, de a deschide în iarna anului 1913—1914 un curs de cîntări bisericești și de tipic, în una din salele de învățămînt ale școlii gr. or. romine din Săliște.

Cursul se va începe la 1 Noemvrie 1913 v. (14 Nov. n.) și va dura pînă la sfîrșitul lui Februarie 1914 Taxa e: 25 cor. lunar. De locuință și întreținere se va îngriji fiecare pentru sine.

Cei ce vor cerceta cursul acesta, pe lingă orele de curs, vor avea cu prisosință prilej a face și deprinderi practice în vreuna din cele 3 biserici rom. gr. or. din Săliște, unde în fiecare zi se săvîrșește slujba utreniei, liturghiei și a veceniei.

La acest curs, pe care îl va inaugura dl protopop Dr. I. Lupaș prin o conferință despre istoricul cîntării noastre bisericești, se vor ținea și prelegeri teoretice și practice din liturgică și tipic, din partea dlor preoți locali.

Toți aceia cari doresc a se califica pentru posturi de cantori la bisericile și au atragere pentru frumoasele noastre servicii bisericești, să se anunțe deci la Oficiul protopopesc al tractului Săliște ori la învățătorul Constantin Criștiu pînă la termenul fixat, pentru a se putea începe învățămîntul cu ei.

Scufundare de pămînt. Din Sighetul Marmației se scrie, că în comuna Ronaszek a început să se scufunde pămîntul pe întinderi mari. Lucrul vine de acolo, că în hotarul acestei comune au fost pe vremuri mai multe mine (băi) de sare, părăsite acum de sute de ani. Până acum nime nu știa de ființa acestor sfredelituri largi și adînci subpămîntene. Aceste găuri înmuindu-se de anul ploios, fac acum se urmeze scufundarea pămîntului, care a început a pune pe gînduri pe locuitori. Pentru a împiedeca prăbușirea hotarului, deregătoriile de băi au poruncit umplerea acestor goluri cu pămînt. Dar această măsură pare că nu va fi ducătoare la scop.

Acelaș lucru se vestește din Ocna (Hândal) unde încă sa început să se scufunde pămîntul.

Petrecheri.

— Producțiune muzicală-teatrală va oranja „Reuniunea rom. de cîntări și teatru din Mercurea Duminică, în 16 Noemvrie n. 1913 în sala dela hotelul I. Ciurgă în Mercurea.

9 mape (harte) arătînd: cît a fost România înainte de ridicarea asupra Bulgariei și cît e azi, — apoi pe celelalte 5 state Balcanice pe fiecare: Turcia, Bulgaria, Sîrbia, Grecia și Muntenegru, arătîndu-le cît au fost și cît sunt azi!

14 chipuri din mișcarea armatei române în Bulgaria;

12 chipuri din cele 4 orașe ale României-nouă (din Cadrilater): Turtucaia, Balci, Dobrici și Silistra;

4 chipuri din orașele-capitale ale Bulgariei și Serbiei;

tabloul ministrilor Țării, 9 inși, cari au hotărît ridicarea Țării și a ei mărire;

Capii armatei Generalissimul Ferdinand cu cei 5 generali cari au condus oștile în chip fulgerător în Bulgaria, făcînd-o pe asta să cadă la picioarele României să o lase și să-și lărgească hotarele cît îi cere trebuința;

Carol și Olga, fiica Țarului ce se va logodi cu mîndrul Prinț român; apoi părinții lui Carol: Ferdinand și Maria; părinții Olgei: Țarul și Țarevna, și Moșii ocrotitori: Regele Carol și Regina Carmen Sylva;

Prințul Greciei, de care e vorba să iee în căsătorie pe Princesa Elisabeta a României;

Pătimitorii nostri: Preotul Murășan din Moftin, părintele Mih. Ciurdariu din Dob, învățătorul Dariu Pop din Băsești, și redactorul Atanasiu Hălmăgean dela „Românul”;

Vlaicu, mult jelițul nostru șoim, cîntat în o frumoasă poezie nepublicată pînă acum!

— toate acestea și multe altele, de tot: 84 chipuri, dintre care 26 lipărite în culoare albastră (vîndă) foarte frumoasă!, — le găsește bunul cetitor în prea frumosul „Calendar Național” pe 1914, însoțite de deseri lămuritoare, foarte atrăgătoare. E o cîntare din cele mai plăcute sufletului românesc „Calendarul Național” pe 1914, cel cu alevat național!

Trimiterea prin poștă a acestor Calendare s'a început. Pe cînd cetiți aceste șire, toți cîți au trimis după calendare la noi, — le vor fi căpătat deja la mîna, — și cererile ce vin de acum, se isprăvesc zi de zi îndată!

Tot asemenea e gata și s'a espedat celor ce au trimis după el: **Calendarul glumei „PĂCĂLICI”**

plin de haz și de veselie, cu număroase chipuri stîrnitoare de rîs. (Prețurile și instrucțiunile de comandă, celițele pe pag. 6 a foilor de azi).

— Reuniunea română de cîntări **da Năsăud**, invită la Concertul, ce aranjază cu concursul muzicii militare a reg. 63 din Bistrița, la 22 Novembre st. n. 1913, în sala de gimnastică a gimnaziului sup. fund. din Năsăud. Dirigent: A. Bena. După concert, joc. Venitul este menit pentru fondul Reuniunii.

— Producțiune teatrală să aranjază cu ocaziunea adunării cercuale a despărțămîntului „Brad” al Asociațiunii, în comuna Valea Brad, Duminecă, la 3/16 Novembre 1913, în școala gr.-or. română din loc. Venitul în favorul bibliotecii școlare.

— Tinerimea rom. din Dobra aranjază Joi, în 27 Novembre st. n. 1913 (adecă la zăpostire) Petrecere în sala hotelului „La Husariu”.

Sfințirea bisericii gr.-or. din Sărăcsău să va ținea Duminecă, în 23 Novembre 1913. La 10 ore sfințirea bisericii. La 1 oră prinz comun (taxă 3 cor.), în venitul bisericii. Seara petrecere cu joc. Venitul în favorul bisericii.

Pentru negustorii de vinuri, să face cunoscut, că la Craiva (între Ighiu și Alba-Iulia), să află mult vin de vînzare.

Teatrul românesc la Oradea — primit rău Fiindcă Oradea-mare are teatru orășenesc frumos, frunțașii români au rugat pe cei dela conducerea orașului, să dea pe 2 seri teatrul, trupei române Antonescu, așa cum i-s'a dat la Arad și aiurea.

Comisia orășenească încredințată cu treburile teatrului, a hotărît să respingă cererea Românilor!

Așa trupa va fi silită a juca, — ca și în Sibiu! — în vre-o sală din oraș cu scenă (bină) pregătită așa cum s'o putea!

Advocat nou. Am onoare a face cunoscut, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Biserica Albă, strada Săscii Nr. 4. Cu stimă Dr. Vasile Chiroiu, adv.

Convocare. Reuniunea învățătorilor greco-cat. din desp. Ernut (Radnot) pe baza §. din statute, își va ținea adunarea de toamnă la 17 Nov. n., în școala din Ernut (Radnot), pe lingă programul obicinuit.

La această adunare sunt invitați a participa toți membri despărțămîntului, precum și toți aceia căroră le zace la inimă cauza școlalei. Futac, la 10 Nov. 1913. Nic. Degan, preș. Basiliu V. Popa, not. desp.

Tren, trecînd prin o mare de foc. Zilele trecute călătorii cu trenul repede (accelerat) de pe linia London-Holyhad, în Anglia, au trecut prin o spaimă ca nealta. Cînd se apropiau de stațiunea Landulas, iaca văd că stația și tot jurul ei e o mare de foc! Magazine, case de pază, stația înșasi și vagoanele din gară, toate erau un val de flacări!

Trenul s'a oprit îndată. Călăto-

s'au dat jos, apoi s'au sfătuit ce să facă? Înțelesul le-a fost: Toți călătorii să se dea jos și să încungiere pe lingă stația ce arde, venind la capătul dincolo al ei, iar conducătorii mașinei, să vor rezezi cu trenul prin marea de flacări, trecîndu-l pînă la capătul dincolo al stației, și de-acolo să plece mai departe. Așa au făcut. Călătorii plecînd speriați pe de laturi, trenul s'a rezezit prin valurile de fum și foc și a trecut cu pace prin ele, — iar la capul dincolo și-a așteptat călătorii, și a plecat, cu multă grijă și pază, mai departe.

Un dar pentru biserica gr.-cat. din Hăpria. Din America a binevoit a colecta pentru un clopot pe sama bisericii: Ioan Hoplea și Chiprian Todor, frumoasa sumă de 580 cor. pentru care faptă adevărat creștinească și pe calea aceasta li-se dă mulțumită în numele parohienilor din Hăpria. Antoniu Filipescu, preot rom. gr.-cat. Ioan Hoplea I. Vasile corator prim.

Cancelarie nouă în Chișineu. Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Chișineu, str. judecătorei, în casa proprie.

Cu stimă: Dr. Ioan Codrean, adv. (1139) 2-2

Deschidere de cancelarie. Aduc la cunoștință că mi-am deschis cancelaria advocațională în Becicherecul-mare (Nagybecskerek), Piața-mare (Főter) Nr. 11.

Dr. Cornel Petrovicu, avocat. 3-3

Rugare.

Fiindcă numărăși cetitori ai acestor foi n'au trimis încă plata pe jumătatea a doua a anului de față, — îi rugăm prin aceasta, să binevoiască a ne trimite ce ni-se cade, avînd administrația foii lipsă grabnică de banii ce-i are pe-afară, neputînd altfel face față marilor cheltueli ce să cer cu scoaterea foilor.

Dacă noi suntem regulați în scosul și trimisul foilor, e cu dreptate să fie și cetitorii așa regulați cu trimiterea plății pentru foi.

Desvoltarea unei comune.

— Petroșenii. —

În darea de samă pe care a scos'a de sub tipar primarul Petroșenilor, dăm de măsura, ce te uimește, despre felul cum se desvoaltă aceasta comună, fostă pînă de curînd un sat mai bun românesc — și nimic mai mult.

Iaca ce țese la iveală, printre altele din această dare de samă:

Petroșenii aveau acum 10 ani, 7765 locuitori. Azi au 12.200! Creștere colosală! Între aceștia sunt: 1590 băieși, 257 economi, 392 deregători, cancellșii de tot felul, subofșeri 86, negustori 162, meseriași 751, la tren 377, ziler, 722, slujii de casă 357, femei ce să țin de familii 3140, copii 4348, aplicați (slujbași și supraveghetori de tot felul) de ai societății „Sal-

gotorján” (care are băi mari de cărbuni) sunt 5750, apoi alți oameni în legătură cu băile 6443.

Desvoltarea asta repede a Petroșenilor, e a se mulțumi, bine înțeles, creșterii și întinderii băilor de cărbuni. Iar această creștere o vedem din următoarele cifre: În 1906 au fost scoși din baia numitei Societăți 8 milioane și 217 mii măști metrice de cărbuni, în 1912, s'au scos 12 mil. și 87 mii!

Numai lucrătorii Societății Salgotarján erau în 1906: 4178, iar azi ei sunt 7012!

Desvoltîndu-se încă așa numai zece ani, Petroșenii ajung oraș mare, cu 30—40.000 locuitori! Cel mai mare în comitat!

Cine merge la Budapesta uc afaceri, ori să facă cumpărături, să se adreseze cu încredere dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. Dsa a deschis o cancelarie de informații pentru Românii din provincie, cu scop de a-i scăpa din ghiarele agenților jupuitori. Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-moară, sau alte mașini, cine are ceva de vînzare, cine are vre-o rugare în ministeriu, cine are lipsă de împrumut eștin, cine are ori-ce alte afaceri în Bpesta, — să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini. Adresa: L. Olariu, Bpest II. Margit Körut 11.

(1100) 7—10

Cum se comandă și cît costă

Calendarele noastre:

„Calendarul Național” pe 1914 se vinde, ca și anul trecut, cu 40 fil. și 5 fil. de poștă.

Celor cari iau mai multe, li se face scădere potrivită de preț, anume:

5—7 exemplare, dacă se trimit pentru ele banii înainte, se dau cu 28 fil. unul; pe așteptare cu 32 fileri unul. Și merg franco (posta plătită).

Dela 10 exemplare în sus (cari trebuie trimise în pachet de poștă închis, așa cerînd greutatea lor), le dăm: celor ce trimit banii înainte cu numai 22 fileri unul, avînd înse a și plăti ei poșta la scoaterea pachetului. — Pe așteptare prețul dela 10 în sus e: 26 fileri și să-și plătească poșta la scoaterea pachetului.

Calendarul „Păcălici”, e cu 30 fil. exemplarul și 5 fil. de poștă. Celor ce cer mai multe, puse în pachet pe lingă de cele „Naționale”, să socot cu numai 20. fileri unul.

Plata de poștă pentru un pachet (peste 10 Calendare) e: pentru cei nu prea departe de Orăștie (anume în tot comitatul Hunedoarei, apoi în jur pînă la Adrud, Blaj, Sibiu și aceeași depărtare în altă direcție), — 42 fileri; mai departe ca atît, e 72 fileri. Cu atîta se îngreună prețul Calendarelor. Cine dară trimite după 10—12 calendare pe depărtarea mică, își îngreună calendarul cu 3—4 fileri prin plata postei; cei pe depărtări mari însă, il

îngreună cu 6—7 fileri; cine trimite după 20—30 ori mai multe de-odată, își îngreună prețul Calendarului cu puțin, cu 1—2 fileri pe depărtările mici, și cu 2—3 fil. pe cele mari. —

E bine să se țină și samă de asta.

POSTA REDACȚIEI

N. N. în Ș. Fotografia corului o vom aduce îndată ce avem loc. Dar scrisoarea n'o putem publica, pentru că vedem că nici dta n'ai prea dori să stai de față pentru cele ce ne scrii. Așa apoi, pe a noastră răspundere nu putem publica lucruri din locuri noue necunoscute. De bine nu ne mai știți scrie ceva?, că de rău ni-i acru sufletul.

G. Mold. în M. (Bucovina). Nu ne mai aducem aminte de acea scrisoare. Să vede că s'a perdut printre altele. Din răutate nu a fost ea lăsată la o parte.

Dlui L. D. în For. E destul de trist, ba e o crimă contra neamului, cînd să găsim oameni așa de mici de suflet și nevrednici de zilele ce trăim, cari să folosească strămtorările în cari a ajuns azi o școală românească prin noile legi ale statului, ca să îndemne pe oameni a părăsi confesiunea acelei școli și a trece la cealaltă, care nu o să le ceară jertfa pe care ar trebui s'o dea pentru școala lor!, — cum spui că se face în Surduc. Dar noi, din principiu, aceste mizerabile și veninoase patimi confesionale, nu le mai zgîndărim și noi prin foaie, căci prea ar duce amar în multe mii de suflete. Regulați-le cum vă ajută Dzeu, arătați la conzistoriile pe care le privesc și cereți întervenirea lor pentru aducerea la cale a frăției, a celor speculanți în chip nevrednic.

Ion Colan în M. de jos. „Eroii Noștri” și alte cărți nu să trimit decît pe bani sosiți, înainte. Rambursa costă prea mult pentru lucruri așa mici.

Cuzm. T. în Sarafola. Cartea aceea scrisă pe plugerește nu se află. Este la Librăria Arhidiecezană din Sibiu și la Libr. Diecezană din Arad tradusă, dar în limba literară. De acolo o poți căpăta.

I. I. în B. Scrisoarea dtale am putut'o folosi deocamdată numai în forma în care o vezi.

„Visul lui Vlaicu”, zugrăvit pe cărți postale de corespondență, să află tipărite în vînat, frumoase, la „Librăria Națională S. Bornemisa” din Orăștie (Szászváros), cu 12 fileri una. Cel-ce ia mai multe, le capătă mai ieftine: 1^a cu 1 cor. trimise franco pe poștă, 2^a—25 cu cîte 8 fil. bucata. — Scrie-ți la pretini și cunoscuți pe cărți postale de acestea!

Pentru regruși.

Recrușii cari voesc să se pregătească pentru armată înainte ca, să le fie mai ușor serviciul, să comande dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie, cartea cea mai de lipsă la miliție, așa numita

„VORSCHULE”

sau Școala pregătitoare pentru pușcat. Cartea aceasta e foarte folositoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare șarpe pentru instruirea soldaților. Prețul: 45 fileri franco.

„Foaia Interesantă” de pe 1912 o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai înainte!

Concurs.

Să caută cu 1 Decembrie a. c. la stabilimentul nost electric un contabil cu cunoștințe comerciale. Să recere dela reflectanți, afară de contabilitate și corespondență, să poată scrie și cu mașina, să aibă cunoștințe în afaceri ce cad în ramul stabilimentului electric și să poșeadă limba maghiară, germană și română!

Ofertele, provăzute cu atestatele în copie, sunt a se trimite la Conducerea stabilimentului electric orășnesc în Szászváros-Orăștie până în 20 Nov. n.

Competenții sunt rugați ași fixa și pretenziunea salariului în oferte.

Szászváros Orăștie, la 11 Novembre 1913.

Conducerea stabilimentului electric orășnesc.

Mori de arindat.

Comuna Romos (lingă Orăștie), va da în arindă prin licitațiune publică, morile comunale.

Licitația se va ținea în 30 Novembre după amezai la 2 ore.

Se licitează 2 mori comunale cu cite 2 petri ambele pe termin de 3 ani începînd cu 1 Ianuarie 1914.

Condițiunile sunt la vedere publică în cancelăria comunală în orele oficioase.

Prețul de strigare la moara din mijloc este: 1012 cor., prețul la moara din sus este: 858 coroane.

În numele primăriei comunale: Romos, la 12 Nov. 1913.

Vasile Drăgan primar. Cornel Gredina notar com.

(1142) 1-2

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

dă împrumut:

pentru serate și baluri: porturi femești: de Orăștie, Pădureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10 — plus spesele de port. Costume de Călușeri pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5 — plus spesele de port.

Are de vânzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100 —

costume complete port de Orăștie à cor. 160 —

costume complete port de Pădureancă à cor. 120 —

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.

(1134) 1

Caut moșie.

Se caută spre arendare o moșie de 100—150 jugăre pământ arător, și finat cu case, vite și cu toate lucrurile trebuincioase pentru lucrul cîmpului.

Ofertele a se trimite la Redacția acestei foi. (1140) 1-2

REGATUL ROMÂNIEI.**PROSPECT****RENDA AMORTIBILĂ 4½% DIN 1913**

în valoare nominală de

Lei aur 200,000.000 Mărci 162,000.000 Franci 200,000.000

Până la 1 Aprilie st. n. 1924, sporirea tragerilor sau denunțarea împrumutului sunt escluse.

În virtutea legilor Nr. 1372 din 16 Aprilie st. v. 1911, Nr. 287 din 21 Ianuarie st. v. 1912, Nr. 1322 din 5 Martie st. v. 1912, Nr. 3251 din 26 Aprilie st. v. 1913, Nr. 4377 din 8 Iunie st. v. 1913, Nr. 4914 din 8 Iulie st. v. 1913, Nr. 4915 din 8 Iulie st. v. 1913, Guvernul Român emite Renda 4½% amortibilă din 1913 în valoare nominală de

Lei aur 200,000.000 Mărci 162,000.000 Franci 200,000.000

Capital și dobînzi plătibile în aur.

Acest împrumut va fi destinat la conversiunea Bonurilor de Tezaur 4½% din 1913 în valoare nominală de Lei aur 70,000.000 — Mărci 56,700.000 — Franci 70,000.000, la plata bonurilor de rechiziție puse în circulațiune în timpul ultimului războiu și la plata de lucrări publice ca, construcțiuni de școli, biblioteci, poduri și șosele și la îmbunătățirea terenurilor inundate de Dunăre.

În textul obligațiunilor noului împrumut se vor reproduce în limbile română, germană, franceză și engleză, următoarele condițiuni:

Împrumutul va fi emis în obligațiuni la purtător, fiecare de cite 500 Lei aur — 405 Mărci — 500 Franci — 19.16 Lire sterling împărțit în

160.000 bucăți Nr. 1—160.000 de cite una obligațiune.
80.000 „ Nr. 16000 1—240.000 „ „ două obligațiuni
36 000 „ Nr. 24000 1—276.000 „ „ cinci „

Obligațiunile vor purta în facsimile semnăturile Ministrului de Finance, a Directorului datoriei publice și a Cassierului Central precum și semnătura manuscrisă a unui controlor.

Obligațiunile și cupoanele acestui împrumut vor fi sculte pentru totdeauna de orice taxă de timbru sau alt impozit român prezinte și viitor. Titlurile vor fi primite pentru valoarea lor nominală ca garanție la toate casele Statului. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași case drept numerar.

Obligațiunile acestui împrumut vor purta o dobîndă de 4½% pe an la capitalul nominal. Dobînziile vor începe să curgă dela 1 Octombrie st. n. 1913 și vor fi plătite din șeasă în șeasă luni, adecă la 1 Aprilie și 1 Octombrie st. n.

În acest scop obligațiunile sunt însoțite de 80 cupoane de dobînzi semestriale necesare până la complecta stingere a împrumutului.

Amortizarea acestui împrumut se va face pe valoarea nominală în curs de 40 ani, conform tablei anexate la textul obligațiunilor, prin trageri la sorți semestriale, cari vor avea loc la 1 Iulie și 2 Ianuarie st. n. a fiecărui an, cu începere dela 2 Ianuarie st. n. 1914, data fixată pentru prima tragere.

Guvernul Român se obligă a nu spori tragerile și a nu denunța acest împrumut în termen de 10 ani socotiți dela 2 Ianuarie st. n. 1914.

Obligațiunile eșite la sorți vor fi plătite cu începere dela 1 Aprilie și 1 Oct. st. n. ce urmează fiecărei trageri în schimbul titlurilor împreună cu toate cupoanele, avînd scadența după termenul rambursării.

Valoarea cupoanelor ce vor lipsi, se vor deduce din capitalul de restituit.

Cupoanele și obligațiunile scăzute se vor plăti, după alegerea detentorilor la Berlin, Francfort pe Main și Hamburg în mărci, în Belgia în franci, și în București la casele Statului în lei aur cu paritate de lei aur 500 — Mărci 405 — Franci 500 — 19.16 Lire sterling.

Cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după 5 ani, iar obligațiunile eșite la sorți după trecere de 30 de ani, dela data scadenței lor.

În locul obligațiunilor pierdute, distruse sau furate, se vor libera proprietarilor altele cari se vor legitima în conformitate cu dispozițiunile legii din 18/30 Ianuarie 1883. Cunoștința de dispozițiunile acestei legi se poate lua la locurile de plată.

În străinătate serviciul de plată al cupoanelor și obligațiunilor de Renda 4½% amortibilă din 1910 se va face:

la Berlin la Direction der Disconto Gesellschaft și cassa de bancă S. Bleichröder.

la Francfort p. M. la Direction der Disconto Gesellschaft.

la Hamburg la Norddeutsche Bank in Hamburg.

în Belgia, Olanda și Londra la casele ce se vor desemna ulterior.

Situațiunea datoriei publice la 1 Octombrie st. v. 1913:

Anul	DENUMIREA DATORIEI	%	Capital nominal original	Situațiunea datoriei publice la 1 Octombrie 1913	Amortibil la
1871	Valoarea capitalului rentei ce este de plătit Societății drumului de fer Lemberg—Cernăuți, pentru dobînziile și amortizarea capitalului pentru construirea liniei Suceava—Roman—Iași	7½	Lei	Lei	
1889	Renta amortibilă internă	4	51,535.640 —	49,880.040 30	1960
1888	„ „ externă	4	32,500.000 —	21,197.600 —	1933
1890	„ „ (Conversiunea oblig. 6% C. F. R.)	4	50,000.000 —	33,160.500 —	1933
1891	„ „ internă	4	274,375.000 —	141,643.000 —	1924
1894	„ „ externă	4	45,000.000 —	31,269.500 —	1935
1894	„ „ internă	5	6,500.000 —	5,200.000 —	1938
1894	„ „ externă	4	120,000.000 —	92,480.500 —	1939
1896	„ „ internă	4	90,000.000 —	73,106.500 —	1940
1898	„ „ externă	4	180,000.000 —	166,341.000 —	1958
1900	„ perpetuă p. întreținerea școalei și bis. din Brașov	4	962.500 —	962.500 —	perp.
1903	Rentă amortibilă	5	185,000.000 —	167,164.000 —	1943
1905	„ „ internă	4	100,000.000 —	91,756.500 —	1946
1905	„ „ convertită	4	424,613.000 —	389,609.500 —	1946
1908	„ „ externă	4	70,000.000 —	65,159.000 —	1940
1910	Împrumut intern p. cumpărare de păduri	4	13,000.000 —	13,000.000 —	1950
1910	„ „ amortibil intern	4	44,199.000 —	42,982.500 —	1950
1910	„ „ extern	4	128,000.000 —	123,728.000 —	1950
1910	„ „ perpetu p. pescărie	5	23,000.000 —	23,000.000 —	perp.
1911	„ „ p. C. F. din jud. Prahova, Ilfov, Ialomița, Dimbovița, Vlașca și Iași, trecute asupra Statului, conf. legii din 10/2—1913		39.490.000 —	39.490.000 —	1946/49
1912	Capital nominal în Renda amort. eșită la sorți 912/3, aparț. caselor speciale și fiind schimbată în rentă perpetuă		1,981.600 —	1,981.600 —	perp.
1913	Bonuri de tezaur din 1913	4½	76,000.000 —	70,000.000 —	1916
	Total		1,950,156.740 —	1,643,113.140 30	

